

**TỰ CHỦ ĐẠI HỌC –
THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP CHO
ĐẠI HỌC VIỆT NAM**

GS.TS NGUYỄN MINH THUYẾT

ĐỀ CƯƠNG

1. Khái niệm
2. Một vài kinh nghiệm nước ngoài
3. Những bất cập về thực hiện quyền tự chủ xét từ hạn chế của pháp luật và việc thực thi pháp luật ở Việt Nam
4. Những bất cập về thực hiện quyền tự chủ xét từ hạn chế của các trường ĐH
5. Kiến nghị về giải pháp

1. Khái niệm

1.1. Định nghĩa

Là quyền của cơ sở GDĐH quyết định sứ mạng và chương trình hoạt động của mình, cách thức và phương tiện thực hiện sứ mạng và chương trình hoạt động đó, đồng thời tự chịu trách nhiệm trước công chúng và pháp luật về mọi quyết định cũng như hoạt động của mình.

1. Khái niệm

1.2. Nội dung tự chủ ĐH

- Tự chủ về tổ chức
- Tự chủ về tài chính
- Tự chủ về nhân sự
- Tự chủ về học thuật

2. Một vài kinh nghiệm nước ngoài

2.1. Tự chủ là ***quyền phổ biến*** của các trường ĐH, được thực hiện với những ***mức độ và cách thức khác nhau***:

- ĐH Mỹ, Anh: mức độ tự chủ cao nhất
- ĐH Pháp: tự chủ về tài chính, nhân sự chưa cao
- ĐH Ấn Độ: sự can thiệp của Nhà nước còn nhiều

2. Một vài kinh nghiệm nước ngoài

2.2. Quyền tự chủ là ***điều kiện tiên quyết cho thành công*** của các trường ĐH

- Trường hợp IIT ở Ấn Độ
- + 2005: Xếp thứ 3 về đào tạo trong lĩnh vực kỹ thuật
- + Nguyên nhân: tự do học thuật
- Trường hợp KATS ở Hàn Quốc
- + 2013: Xếp thứ 3 trong danh sách những trường ĐH dưới 50 năm tốt nhất thế giới.

3. Những bất cập xét từ hạn chế của pháp luật và việc thực thi pháp luật ở Việt Nam

3.1. Luật Giáo dục (2005): Quyền tự chủ được ghi nhận. Tuy nhiên, Bộ vẫn ban hành CT khung, bổ nhiệm/công nhận Hiệu trưởng, lương GV trường công trả theo quy định.

3.2. Luật GDĐH (2012):

- Trường ĐH được tự quyết định CT, tuyển sinh, in và cấp bằng

3. Những bất cập xét từ hạn chế của pháp luật và việc thực thi pháp luật ở Việt Nam

- Luật GDĐH là một bước tiến trong tư duy quản trị ĐH nhưng chưa phải một bước ngoặt, vì Nhà nước vẫn đóng vai trò kiểm soát rất lớn:
  - + KS về sứ mạng, vị trí, quyền tự chủ:
    - Phân tầng cố định theo Luật
    - Chính phủ/Bộ xếp hạng các trường
    - Đề ngỏ khả năng thu hồi quyền tự chủ

3. Những bất cập xét từ hạn chế của pháp luật và việc thực thi pháp luật ở Việt Nam

+ KS về tổ chức, nhân sự:

- CQ chủ quản quyết định thành lập, chia tách, sát nhập, giải thể trường
- CQ chủ quản bổ nhiệm CT HĐ, H. trưởng
- CQ chủ quản quyết định biên chế, lương
- HĐ trường công đóng vai trò hình thức (HĐQT trường tư : quyền tự chủ là quyền của những cổ đông lớn).

3. Những bất cập xét từ hạn chế của pháp luật và việc thực thi pháp luật ở Việt Nam

+ KS về tài chính

3.3. Thực thi pháp luật yếu

+ Bộ GD-ĐT vẫn xét duyệt chỉ tiêu tuyển sinh và tổ chức kỳ thi “ba chung”.

+ Việc mở ngành vẫn theo cơ chế xin - cho.

+ Các trường vẫn không được in phôi bằng

4. Những bất cập xét từ hạn chế của các trường đại học

4.1. Thiếu năng lực và sự sẵn sàng

- Đội ngũ thiếu và yếu. Đặc biệt là tập quán “tự túc tự cấp” làm cho lực lượng của các trường ngày càng yếu đi.
- Sự thiếu sẵn sàng thể hiện rõ ở kỳ thi tuyển sinh ĐH năm 2014: Chỉ có 62/500 trường tuyển sinh riêng cho một số ngành khó tuyển sinh, ngành đòi hỏi năng khiếu.

4. Những bất cập xét từ hạn chế của các trường đại học

4.2. Thiếu trách nhiệm giải trình

- Miễn cưỡng, hình thức trong việc minh bạch hóa các thông tin về tài chính, đào tạo và việc làm.
- Không phải chịu trách nhiệm về điều kiện đào tạo kém, chất lượng đào tạo yếu, khả năng tìm việc làm và hòa nhập thị trường lao động thấp của sinh viên.

5. Kiến nghị về giải pháp

5.1. Nhóm giải pháp về thể chế

- Sửa đổi bất cập trong Luật GD, Luật GDĐH và các VBQPPL có liên quan.
- Bổ sung quy định về trách nhiệm giải trình.
- Phân biệt trường hoạt động vì mục đích lợi nhuận và không vì mục đích lợi nhuận để các trường hoạt động không vì mục đích lợi nhuận có điều kiện tiếp cận nhiều hơn với các nguồn lực của Nhà nước.

5. Kiến nghị về giải pháp

5.2. Nhóm giải pháp thực hiện tự chủ về tổ chức - nhân sự

- Giải quyết mối quan hệ giữa HĐ trường (HĐQT) với tổ chức, cá nhân có liên quan để HĐ có đủ năng lực và thực quyền quyết định các vấn đề của nhà trường.
- Bãi bỏ cơ chế “Bộ chủ quản”.
- Xây dựng, công bố và thực hiện tiêu chuẩn, quy chế tuyển dụng, làm việc, đề bạt cán bộ quản lý và giảng viên để nâng cao chất lượng đội ngũ.

5. Kiến nghị về giải pháp

- 5.3. Nhóm giải pháp thực hiện tự chủ về học thuật
- Kết thúc hình thức thi “ba chung” để các trường tự quyết định việc tuyển sinh của mình.
  - Xây dựng và công bố chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo, chú trọng chuẩn ngoại ngữ trước mắt ngang với yêu cầu của các trường ĐH hàng đầu trong khu vực ASEAN.
  - Gắn kết chặt chẽ với đơn vị sử dụng lao động; thực hiện sàng lọc mạnh để đảm bảo chất lượng đào tạo.

5. Kiến nghị về giải pháp

5.4. Nhóm giải pháp thực hiện tự chủ về tài chính

- Tổng kết 10 năm thực hiện tự chủ đại học và thí điểm tự chủ về tài chính.
- Tiếp tục mở rộng yêu cầu thí điểm và số trường thí điểm để sớm có kết luận về vấn đề này.

**TRÂN TRỌNG
CẢM ƠN**